

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในการทำวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา การปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 และได้ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูธุรกิจศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีลำดับ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

3.1 ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากร

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.8 สรุป

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการทำวิจัย

ในการดำเนินการจัดทำวิจัย ผู้ทำได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารหลักสูตร คู่มือครู หลักการ ทฤษฎีและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการทำวิทยานิพนธ์
- 3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 4) สร้างเครื่องมือ
- 5) ปรับปรุงเครื่องมือ
- 6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้
- 7) ปรับปรุงเครื่องมือแล้วพิมพ์เป็นฉบับจริง
- 8) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 9) วิเคราะห์ข้อมูล
- 10) สรุปผลการทำวิจัยและเสนอผลการวิจัย

3.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ที่เปิดสอนวิชาธุรกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 32 โรงเรียน รวม 64 คน
- 2) ครูธุรกิจศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 จำนวน 32 โรงเรียน รวม 93 คน
- 3) นักเรียนที่เรียนวิชาการงาน - อาชีพ - เลือกละรี ในรายวิชาธุรกิจศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานอาชีพธุรกิจศึกษาหรือเรียนวิชาเลือกเสรี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 32 โรงเรียน รวม 6,327 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทำวิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษา โดยดำเนินการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง R.V.Morgan (อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ที่เปิดสอนวิชาธุรกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูธุรกิจศึกษาและนักเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากโรงเรียนที่ได้รับเลือกในขั้นที่ 1 ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ
จำนวน 56 คน
- 2) ครูธุรกิจศึกษา จำนวน 76 คน
- 3) นักเรียน จำนวน 361 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัย จำนวน 493 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 6,484 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกเป็นจังหวัด จำนวน 32 โรงเรียน ในเขตการศึกษา 9

โรงเรียน	ผู้บริหาร		ครูธุรกิจศึกษา		นักเรียน		รวม	
	ประจำ		ประจำ		ประจำ		ประจำ	
	กร	ตัวอย่าง	กร	ตัวอย่าง	กร	ตัวอย่าง	กร	ตัวอย่าง
จังหวัดอุดรธานี								
1) อุดรพิทยานุกูล	2	2	6	5	350	25	361	33
2) สตรีราชันยทิศ	2	2	6	5	300	20	311	29
3) ประจักษ์ศิลปาคาร	2	2	2	2	200	14	207	20
4) ห้วยแก้วพิทยาคาร	2	2	2	2	100	6	107	11
5) พันดอนวิทยา	2	2	2	2	190	12	197	18
6) มัธยมบขญ่น้ำเพชร	2	1	2	2	135	10	142	16
จังหวัดเลย								
7) เลยพิทยาคม	2	2	6	4	250	17	261	26
8) หนองหินพิทยาคม	2	2	4	3	34	5	42	11
9) เหมืองแร่บ่งวิทยา	2	2	2	2	86	6	92	10
10) เลยอนุกูลวิทยา	2	2	4	3	295	15	304	21
11) ผาสามยอดวิทยาคม	2	2	4	3	180	11	188	17
12) เอร้าววิทยาคม	2	2	2	2	33	5	39	10
13) นานหัววิทยา	2	1	1	1	190	11	195	15
14) ภูหลวงวิทยา	2	1	3	2	200	12	207	16
15) เขียงกลมวิทยา	2	1	1	1	135	9	140	12

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

โรงเรียน	ผู้บริหาร		ครูธุรกิจศึกษา		นักเรียน		รวม	
	ประชากร		ประชากร		ประชากร		ประชากร	
	กลุ่ม	ตัวอย่าง	กลุ่ม	ตัวอย่าง	กลุ่ม	ตัวอย่าง	กลุ่ม	ตัวอย่าง
จังหวัดหนองคาย								
16. ปทุมเทพวิทยาคาร	2	2	1	1	350	20	356	24
17. พานพร้าว	2	2	1	1	148	9	154	12
18. ท่อป่อ	2	2	3	1	135	9	140	12
จังหวัดหนองบัวลำภู								
19. หนองบัวพิทยาคาร	2	2	7	4	406	12	418	20
จังหวัดขอนแก่น								
20. กัลยานมิตร	2	2	5	4	537	12	547	20
21. ชุมแพศึกษา	2	2	6	4	275	11	286	18
22. แก่นนครวิทยาลัย	2	2	3	3	306	12	314	18
23. รังสรรค์วิทยาคม	2	2	3	3	115	8	123	16
24. ก้านเหลืองวิทยาคม	2	2	1	1	135	9	140	13
25. เมืองพลวิทยา	2	2	2	2	252	12	258	18
26. พงษ์พัฒนศึกษา	2	2	1	1	101	8	106	12

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

โรงเรียน	ผู้บริหาร		ครูธุรกิจศึกษา		นักเรียน		รวม	
	ประชากร		ประชากร		ประชากร		ประชากร	
	กลุ่ม	กร ตัวอย่าง	กลุ่ม	กร ตัวอย่าง	กลุ่ม	กร ตัวอย่าง	กลุ่ม	กร ตัวอย่าง
จังหวัดสกลนคร								
27. สกลราชวิทยานุกูล	2	2	5	4	265	13	275	21
28. พรรณาวัดกัจจารณ์	2	2	3	3	132	10	142	17
29. ร่มเกล้า	2	1	2	2	211	12	218	18
30. เต่างอยพัฒนาศึกษา	2	1	1	1	196	12	202	16
31. ดงมะไฟวิทยา	2	1	1	1	39	6	44	10
32. คำตาก้าประชา	2	1	1	1	46	8	51	13
สงเคราะห์								
รวม	64	56	93	76	6,327	361	6,484	493

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 9 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

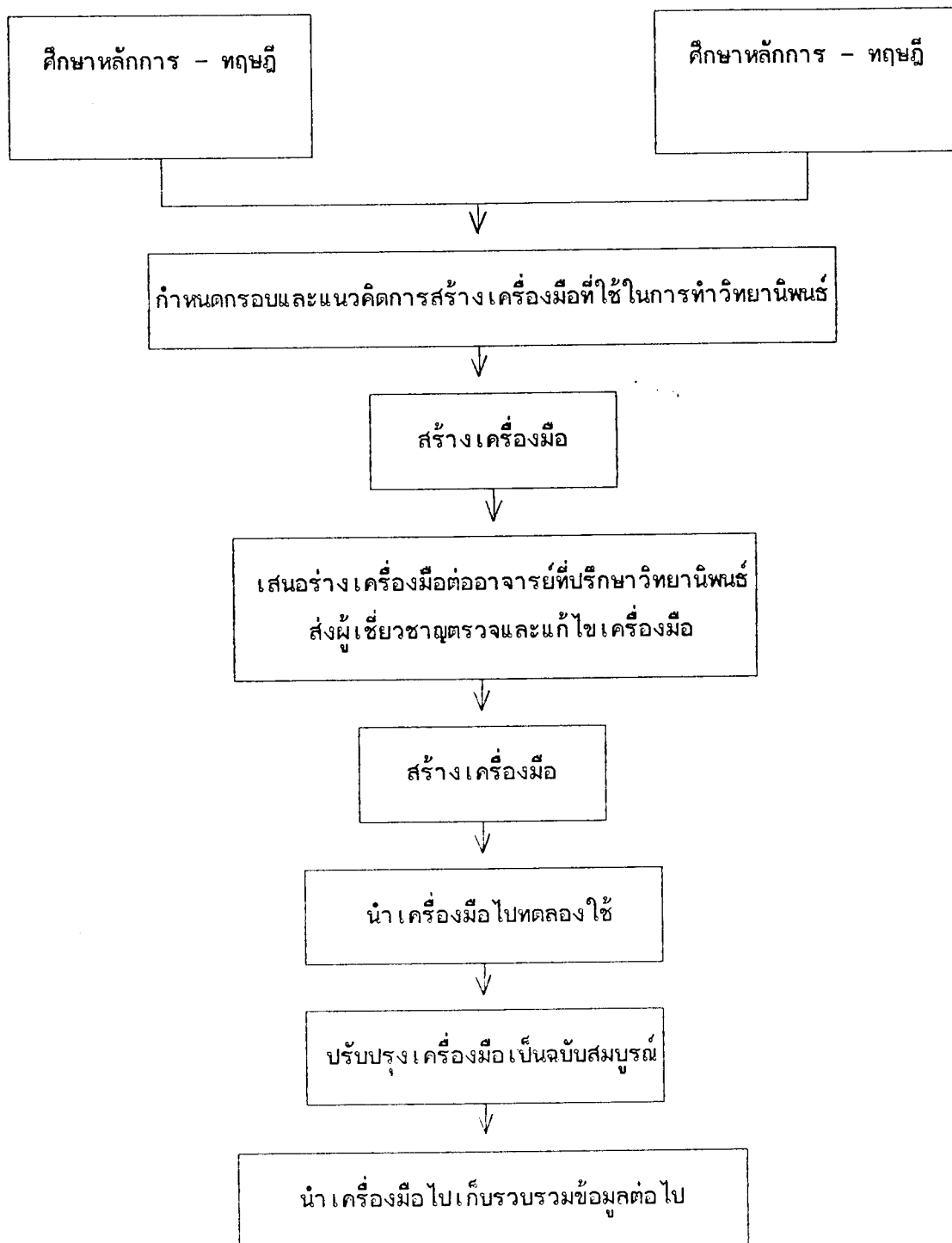
(เมษายน 2538)

: สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี

(เมษายน 2538)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

1) การสร้างเครื่องมือ ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

รายละเอียดในการสร้างเครื่องมือ เป็นดังนี้

(1) ศึกษาหลักการและทฤษฎี เกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร มัธยมศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนหลักการปฏิบัติงานของครูสอนวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

(2) กำหนดกรอบ แนวความคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

(3) สร้างเครื่องมือ

(4) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปปรึกษาและขอคำแนะนำ จากผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุง

(5) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว ในขั้น 4 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัย ที่โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย โรงเรียนสตรีศึกษา และ โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม ในเขตการศึกษา 10 จำนวน 45 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธี Coefficient ของ Cronbach ตามสูตร (ประยูร อาษานาม : 2534) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง ดังนี้ ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.8905 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.8508 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.9506

(6) นำเครื่องมือที่ได้จากขั้นที่ 5 มาปรับปรุง แก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

(7) นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำวิจัยต่อไป

2) ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้น โดยแยกเป็น 2 ชุด สำหรับผู้บริหารและครูธุรกิจศึกษา มี 5 ตอน สำหรับนักเรียน มี 4 ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสำรวจสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามรายละเอียดดังนี้

(1) ผู้บริหาร ถามเกี่ยวกับ

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) อายุราชการ
- 4) วุฒิกการศึกษา
- 5) ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร

(2) ครูธุรกิจศึกษา ถามเกี่ยวกับ

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) อายุราชการ
- 4) วุฒิกการศึกษา
- 5) ความรู้ทางธุรกิจศึกษา
- 6) ประสบการณ์การสอนวิชาธุรกิจศึกษา

(3) นักเรียน ถามเกี่ยวกับ

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) วิชาธุรกิจศึกษาที่เคยเรียนมาแล้ว
- 4) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมวดวิชาธุรกิจศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครูธุรกิจ
ศึกษาและนักเรียน เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูธุรกิจศึกษา ลักษณะ
แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ
จำนวน 17 ข้อ จำแนกเป็น 3 ด้านดังนี้

(1) ด้านการสอน มีจำนวน 8 ข้อ

(2) ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

มีจำนวน 5 ข้อ

(3) ด้านการประเมินผล มีจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครูธุรกิจ
ศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูธุรกิจ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ จำแนก
เป็น 4 ด้านดังนี้

(1) ด้านผู้บริหาร มีจำนวน 4 ข้อ

(2) ด้านครูธุรกิจศึกษา มีจำนวน 7 ข้อ

(3) ด้านนักเรียน มีจำนวน 5 ข้อ

(4) ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครูธุรกิจ
ศึกษา และนักเรียน เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจศึกษา ลักษณะ
แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ
จำแนกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านความรู้ในการปฏิบัติงานมีจำนวน 12 ข้อ

(2) ด้านคุณลักษณะทั่วไปในการปฏิบัติงานมีจำนวน

10 ข้อ

3) คุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือ ผู้ทำวิจัยดำเนินการดังนี้

(1) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

(2) พิจารณาแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือ

(3) นำเครื่องมือที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน ร้อยเอ็ดวิทยาลัย โรงเรียนสตรีศึกษา และโรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม จำนวน 45 คน โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) ตามวิธี Coefficient ของ Cronbach ตามสูตร (ประยูร อาษานาม : 2534) ได้ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง ดังนี้ ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.8905 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.8508 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.9506 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ความเที่ยงของแบบสอบถาม

ตอนที่	แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์ ของความเที่ยง
2	การปฏิบัติงานของครูธุรกิจศึกษา	0.8905
3	ปัญหาการปฏิบัติงานของครูธุรกิจศึกษา	0.8908
4	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจศึกษา	0.9506
รวม		0.9106

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำวิจัย ได้วางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

(1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

(2) ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ครูธุรกิจศึกษาและนักเรียนที่เกี่ยวข้อง

(3) ศึกษาข้อมูลจากรายงานของโรงเรียน เกี่ยวกับการเปิดสอนวิชาธุรกิจศึกษา

(4) ดำเนินงานเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ทำวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 10 สิงหาคม - 25 กันยายน 2538 รวมเวลา 47 วัน

(5) จำนวนแบบสอบถามที่แจกไป ได้รับกลับคืน ร้อยละ 99.39
เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ร้อยละ 98.00 ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม	
	ส่งไป	ได้รับคืน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	56	56	55	98.21
ครูธุรการสถานศึกษา	76	74	73	96.05
นักเรียน	361	360	360	99.72
รวม	493	490	488	98.00

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำได้ดำเนินการดังนี้

(1) แบบสอบถาม ที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

(2) แบบสอบถาม ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC+ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

(3) การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจศึกษา ระหว่างกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม หดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า F test และ t-test

3.7 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลความหมายของข้อมูล พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามหลักเกณฑ์จุดกลาง (Midpoint) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยหรือมีปัญหามากที่สุด
3.51 - 4.00	หมายความว่า	เห็นด้วยหรือมีปัญหามาก
2.51 - 3.50	หมายความว่า	เห็นด้วยหรือมีปัญหาปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายความว่า	เห็นด้วยหรือมีปัญหาน้อย
1.00 - 1.50	หมายความว่า	เห็นด้วยหรือมีปัญหาน้อยที่สุด

3.8 สรุป

สรุปวิธีดำเนินการในการจัดทำวิทยานิพนธ์ได้ดังนี้ คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ครูธุรกิจศึกษาและนักเรียน ที่เรียนวิชาธุรกิจศึกษา รวมกลุ่มตัวอย่าง 493 คน เครื่องมือที่ใช้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 2 ชุด เป็น แบบสำรวจและแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมด้วยตัวเอง เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนแล้วดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC+ โดยการหา ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วน การเปรียบเทียบหาค่าเฉลี่ยผลต่างโดยใช้ F test และ t-test

ดังรายละเอียดจะเสนอในบทที่ 4 ต่อไป